

Włodzimierz Krysiński (1935–2020)

17 września 2020 roku w Ottawie zmarł Profesor Włodzimierz Krysiński, literaturoznawca, tłumacz i poeta.

Urodzony w 1935 roku w Warszawie zamieszkał w Łodzi do roku 1959. Tu studiował i wykładał polonistykę na Uniwersytecie Łódzkim oraz Uniwersytecie w Strasburgu, gdzie w roku 1966 obronił pracę doktorską z komparatystyki na temat teatru i dramaturgii Luigi Pirandella oraz teatru francuskiego. Od 1966 roku mieszkał w Kanadzie, a tam wykładał literaturę francuską i porównawczą na stanowisku profesora Katedry Studiów Francuskich Uniwersytetu Carleton (1966–1976) w Ottawie oraz, jako profesor zwyczajny, na Uniwersytecie Montrealskim, pełniąc tam kilkakrotnie funkcję dyrektora (1966–2013). Ponadto wykładał gościnnie na romanistyce i komparatystyce w Niemczech, we Włoszech, Francji, Hiszpanii, Holandii, Argentynie, Brazylii, Chile, a także Japonii i Chinach. Jego prace dotyczyły ewolucji dyskursów nowoczesnych (takich jak teatr ponowoczesny, powieść metafikcyjna czy poezja post-Baudelaire'owska) oraz transformacji nowoczesnej awangardy i odnawiających

się kategorii literatury światowej. Specjalista w dziedzinie literatur europejskich oraz amerykańskich dwudziestego wieku. Autor wielu artykułów teoretycznych i krytycznych na temat powieści nowoczesnej, poezji i teatru.

Oprócz licznych artykułów opublikował m.in.: *Carrefours de signes. Essays sur le roman moderne* [*Skrzyżowanie znaków. Eseje o powieści nowoczesnej*] (La Haye 1981, przekład hiszpański — 1997), *Le paradigme inquiet. Pirandello et le champ comparatif de la modernité* [*Niespokojny paradygmat. Pirandello i przestrzeń nowoczesności*] (Montreal 1989, przekład włoski — 1992 i hiszpański — 1995), *La novela en sus modernidades. A favor y en contra de Bajtin* [*Powieść w jej modernizacjach. Za lub przeciw Bachtinowi*] (1998), *Il romanzo e la modernità* [*Powieść i nowoczesność*] (Rzym 2003), *Comparación y sentido. Varias focalizaciones y convergencias literarias* [*Porównanie i znaczenie. Różne punkty widzenia i literackie podobieństwa*] (Lima 2006), *Dialécticas da Transgressão* [*Dialektyki transgresji*] (São Paulo 2007).

Był wielokrotnym przewodniczącym programów komparatystyki literackiej na uniwersytetach w Ottawie i Montréalu, a także President of the Canadian Comparative Literature Association (1983–1985). W 1981 roku uhonorowano go członkostwem w Royal Society of Canada, został także laureatem międzynarodowej nagrody Akademii Aleksandra Humbolta za poszukiwania naukowe (Bonn 1997), a w 1999 nagrodzono go członkostwem *Société québécoise d'études théâtrales* za wkład w rozwój badań teoretyczno- i krytycznoteatralnych w Quebecu.

Tłumaczył na język francuski utwory polskich poetów XX wieku: T. Różewicza, M. Białoszewskiego, A. Wata, A. Międzyrzeckiego, Z. Herberta, W. Szymborskiej. W 2013 roku był także współautorem polskiego tłumaczenia wierszy kanadyjskiego pisarza i literaturoznawcy Jonathana Locke Harta, opublikowanych przez Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.

Profesor wydał też kilka własnych zbiorów poetyckich: *Powroty sezonów* (wyd. zbiorowe *5 x Debiut*, Łódź 1960), *Ex Occidente* (Łódź 1966), *Formotropie* (Montreal 1977). Tak o jego debiucie pisał Jerzy Waleńczyk: „Młody poeta jest maksymalistą w sensie artystycznym. Lubi bogatą scenerię i ornamentykę, ma zadatki na wytwornego ironistę. Jest retorykiem, poetą trudnym, epickim, ekstra spektakywnym. Krysiński to intelektualista niosący, bodaj że największy ładunek intelektualizmu spośród swoich współkolegów. [...] Krysiński lubi szyfr poetycki, kostiumy, w które chętnie się przebiera. Będzie to na przykład dokończony kostium romantyczny Słowackiego i symboliczny Baudelaire’a”. I dodaje: „W wierszach tych dźwięczą pogłosy Apollinaire’a, Eliota, Audena, Roberta Warena” (*Pięć debiutów*, „Odgłosy” 1961 nr 20, s. 9.). Głosy te z pewnością powracały w pracy badawczej pośród wielu źródeł inspiracji artykułów oraz książek komparatystycznych i teoretycznych Profesora Krysińskiego.

MARIUSZ GOŁĄB

 <https://orcid.org/0000-0003-4391-0947>

